

BURSA OSMANGAZİ REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

NİSAN, 2016

ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ

İÇİNDEKİLER

• İSTİSMAR NEDİR.....	2
• İSTİSMAR TÜRLERİ.....	2
-FİZİKSEL İSTİSMAR.....	2
-CİNSEL İSTİSMAR.....	4
-DUYGUSAL İSTİSMAR.....	6
-İHMAL.....	7
• ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİNE YOL AÇABİLECEK EBEVEYN VE AİLE ETMENLERİ.....	8
• ÇOCUK İSTİSMARI İSTATİSTİKLERİ.....	8
• ÇOCUK İSTİSMAR VE İHMALLERİNİ KİMLER İHBAR EDER.....	9
• İSTİSMAR ŞÜPHESİ DURUMUNDA İLETİŞİM YÖNTEMLERİ.....	10
• ÇOCUK İSTİSMARI AÇIKLAMA BİÇİMLERİ.....	11
• İSTİSMAR VE İHMALİ BİLDİRME.....	11
• HUKUKTA ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ.....	12
• ÇOCUK İSTİSMAR VE İHMALİNİ ÖNLEME.....	13
• ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ İLE İLGİLİ KİTAP ÖNERİLERİ.....	14
• ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ İLE İLGİLİ FİLM ÖNERİLERİ.....	16
• KAYNAKLAR.....	17

İSTİSMAR NEDİR?

Geniş anlamıyla 18 yaşın altındaki çocukların anne-babaları, öğretmenleri, ustaları, koruyucu aile fertleri, vasi gibi kişiler ya da yabancı kişiler tarafından yapılan bedensel ve/veya psikolojik olarak sağlıklarına zarar veren fiziksel, duygusal, cinsel ya da zihinsel gelişimlerini engelleyen tutum ve davranışlardır. Ancak yapılan bu davranışın, mutlaka çocuk tarafından algılanması ya da erişkin tarafından bilinçli olarak yapılması gerekli değildir.

Çocuk ihmali ise; 18 yaşın altındaki çocukların ya da ergenlerin fiziksel ve psikolojik sağlıkları ve gelişmeleri için temel olan beslenme, korunma, sevgi, gözetim, eğitim ve yol gösterme gibi gereksinimlerinin kendilerine bakıp gözetmekle yükümlü kişilerce yeterince karşılanmamasıdır. Çocuk ihmali genel olarak fiziksel ve duygusal ihmal olarak iki ana grupta incelenmektedir.

İSTİSMAR TÜRLERİ

1-FİZİKSEL İSTİSMAR

Çocuğun kaza sonucu oluşmamış ve fiziksel zarar görmesiyle ortaya çıkan yaralanmalardır. Çocuğa kasıtlı olarak zarar vermek demektir. Çocuğun yaşamını tehlikeye sokabilir ve uzun dönemli olumsuz etkilere neden olabilir. Fiziksel istismar en sık 4-6 yaş arasında olmakta ve erkek çocuklar kız çocuklara göre daha fazla istismara maruz kalmaktadırlar.

Bir tokat, yumruk, itip kakma, tekme, sarsma gibi herhangi bir alet kullanmadan gerçekleştirilebileceği gibi kemer, kayış, tava, hortum, sigara, ütü, sıcak su, sıcak yiyecekler, gibi objelerin kullanımına kadar uzanan cezalandırma yöntemlerini kapsamaktadır. En sık rastlanan ve belirlenmesi en kolay olan istismar türüdür.

Fiziksel Göstergeler	-Açıklanamayan yara, bere ve darbe izleri (çeşitli morluklar, kemer vb. objelerin izleri, farklı seviyede iyileşme belirtisi olan el izi, ısırık izi) -Açıklanamayan yanıklar (sigara yanıkları, eldiven ve çorap şeklinde sıcak suya daldırma yanıkları) -Açıklanamayan kırıklar/çıkıklar, kafa derisinde saç kaybı
Davranışsal Göstergeler	- Cezalandırmayı hak ettiği yönündeki tutum - Yetişkinler ile iletişim kurmaktan sakınma - Kendi kendine zarar veren davranışlar - Aşırı derecede çekingen ya da saldırgan davranışlar - Fiziksel temastan rahatsız olma - Ağrı şikayetleri ya da rahatsız hareketler - İklim şartlarına uygun olmayan ve vücudu saklamak için giyilen giysiler <ul style="list-style-type: none"> • Evden kaçma (ergenlerde) • Eve gitmekten korkma • Ebeveyn tarafından bildirilen yaralanmalar • Okula erken gitme, okuldan geç ayrılma
Bilişsel/Akademik Göstergeler	• Gelişimsel bozukluklar • Okul başarısında düşme

Uzun ve Kısa Dönemli Psikolojik-Davranışsal Sonuçları

- İzolasyon
- Korku
- Güven Kaybı
- Depresyon ve anksiyete
- Düşük öz değerlilik
- İlişki kurmada ve sürdürmede güçlük
- Yeme bozuklukları
- Travma sonrası stres bozukluğu
- İntihar girişimleri
- Suçluluk
- Genç yaşta, istenmeyen hamilelik
- Uyuşturucu kullanımı
- Düşük akademik başarı
- Suç davranışlarına, şiddet suçlarına, alkol ve diğer uyuşturucu bağımlılıklarına ve kötü niyetli davranışlara yüksek oranda eğilim gösterme

İstismar ve Kazara Yaralanma Arasındaki Fark Nasıl Anlaşılır?

- Kaza sonucu oluşmuş kesikler ve yara bereler normalde vücudun kemikli alanlarında olur (kollarda, dizlerde vs). Yumuşak ve korunaklı bölgelerdeki yaralanmalarda (karın, kalçalar) kaza olasılığı düşüktür.
- Eğer bir yaralanma sıklıkla oluyorsa, bunun bir kaza olma olasılığı düşüktür.
- Eğer çok fazla yara bere varsa, özellikle iyileşmenin farklı süreçlerinde oluyorsa, bunun kaza olma

2-CİNSEL İSTİSMAR

Çocuğun, bir yetişkin ya da kendisinden büyük bir çocuk tarafından anlamadığı ve/veya kabul etmediği, gelişimsel olarak hazır olmadığı ve karşı tarafın cinsel tatmini için kullanılması durumudur.

Cinsel ilişki içermeyen dokunma ve öpme, cinsel penetrasyon, oral-genital seks, interfemoral ilişki gibi dokunmayı içeren eylemler olduğu kadar istismarcının seksi konuşmalar yapması, kendi cinsel organını çocuğa göstermesi, çocuğun önünde mastürbasyon yapması, çocuğu çıplakken açıkça ya da gizlice gözlemesi, internet üzerinden cinsel istismar gibi dokunma içermeyen eylemler de cinsel istismar türleridir. Çocuk pornografisi ve çocuk fuhuşu da çocuğun cinsel istismarıdır.

Cinsel istismar en sık 6-10 yaş arasında görülmektedir. İstismara uğramada kız çocukların oranı erkek çocukların oranına göre daha yüksektir. Cinsel istismar, çoğunlukla mağdurun tanıdığı kişi tarafından gerçekleştirilir, nadiren yabancı olur. Cinsel istismarların üçte biri diğer bir çocuk tarafından gerçekleştirilir.

Genelde fiziksel belirtiler olmaz ve davranışsal göstergeler diğer bulguların ortaya çıkmasına neden olur.

Fiziksel Göstergeler	<ul style="list-style-type: none">• Yürüme ve oturmada zorluk çekme• Yırtılmış, lekeli veya kanlı iç çamaşırları.• Genital bölgede acı, şişkinlik, kızarıklık, kanama ya da kaşıntı.• İdrar yapmada acı çekmek• Genital bölgenin dışında bereler, kanama ya da yırtılmalar olması• Cinsel yolla bulaşan hastalığın tespiti
Davranışsal Göstergeler	<ul style="list-style-type: none">• Uygun olmayan cinsel oyunlar veya ileri derecede cinsel bilgi sahibi olma ve rastgele cinsel ilişki kurma.• Histeri, duygularını kontrol edememe• Okulda beklenmedik zorlanmalar• Uzaklaşma ve depresyon• Kardeş rekabetinde aşırı üzülmeye• Akranlarla ilişkilerde zorluk ve onlarla ilişkiden çekinme• Kendi kendine sosyal tecrit oluşturma• Fiziksel temas veya yakınlıktan kaçınma• Ani ve aşırı kilo değişimi (zayıflama ya da şişmanlama)

	<ul style="list-style-type: none"> • Belli yerlerden ve kişilerden çok fazla korkma • Tanıdık bir yetiştikenden kaçma ya da kaçınma davranışı sergileme • Çocuğun ifadesi
Duygusal Göstergeler	Cinsel istismar çocuğun güven duygusunun yıkılmasında çok büyük tahribatlara yol açar. Bundan başka, istismarcı çocuğu sürekli sessiz kalması için yönlendirir (bu bizim küçük sırrımız gibi) ya da tehdit eder. Çocuk bir dizi duygusal tepkiler verir. Kendilik sorunları, düşük öz değer, suçluluk (benim hatam), utanç, depresyon, anksiyete, ruhsal gelgitler, benlik saygısında ciddi azalma, öfke tepkileri, karşı gelme bozukluğu gibi.
Bilişsel/Gelişimsel/Akademik Göstergeler	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrenme güçlüğü • Dağılmış ilgi-dikkat eksikliği • Akademik başarısızlık

Uzun ve Kısa Süreli Psikolojik Etkileri:

Çocukla istismarcı arasındaki ilişkinin yoğunluğu, çocuğun güveninin istismarcı tarafından kullanımı, çocuğun istismarcıya karşı acizliğini görmesi ve istismarcı tarafından empoze edilen sır saklamanın çocuğu aileden ve çevreden izole etmesi gibi faktörlerin zararlı etkileri, çocuğun kendisine ve dünyaya bakışını, ruhsal sağlığını ve kişilik gelişimini yıllar boyunca olumsuz etkilemektedir.

- Travma sonrası stres bozukluğu gösterme
- Kabuslar
- Fobiler-korku tepkileri
- Uyku bozuklukları
- İçe kapanma
- Dikkat eksikliği
- Enürezis-Enkoprezis
- Aşırı fantezi kurma
- Uyurgezerlik

Çocuklar birbirleriyle cinsel olarak çok aktif bir görüntü çiziyorlarsa ne yapmalı ?

Duruma bağlı olarak yanıt değişmektedir. Çocuklar arasındaki cinsel etkinlikler bazen sömürücü ve istismarcı olabilir.

Çocuklar arasında cinsel aktivitelerin cinsel istimar olarak değerlendirilip değerlendirilmemesi ile ilgili olarak:

- Çocuklar arasındaki yaş farklılığı
- Güç ve şiddet kullanılıp kullanılmadığı
- Gelişimsel olarak uygun cinsel konulara merak duymayı içerip içermediği
- Cinsel etkinliğin içeriği ve sıklığı
- Güç ve bilgi farklılığının olup olmaması
- Çocuk fail ve mağdur arasındaki haz farklılığı

Diğer çocukları istismar eden ya da cinsel içerikli sömürü davranışları gösteren, şiddet kullanan ya da antisosyal davranışlar sergileyen çocukların kendileri de mağdur çocuklar olabilir. Bu çocuklara müdahale edilmeli ve uygun bir ortam sağlanmalıdır.

3-DUYGUSAL İSTİSMAR

Çocukların kendilerini etkileyen tutum ve davranışlara maruz kalarak veya gereksindikleri ilgi, sevgi ve bakımdan mahrum bırakılarak toplumsal ve bilimsel standartlara göre psikolojik travmaya uğratılmaları durumudur.

Çocuğa duygusal olarak yokmuş gibi davranılması, ihtiyaç duyduğu sevgi, ilgi ve yakınlığın gösterilmemesi, bunun aksine gelişimini bozan her türlü aşağılama, reddetme, suçlama gibi söz ve davranışlara maruz kalmasıdır. Çocuğun duygusal istismarı tek başına olabilir ya da fiziksel ve/ya cinsel istismarla birlikte görülebilir. Tanımlanması en zor ancak en sık görülen istismar türüdür.

Yakın çevredeki yetişkinlerce red etme, aşağılama, yalnız bırakma, korkutma, tehdit etme, suça yöneltme, eleştirme, duygusal ihtiyaçlarını karşılamama, yaşının üstünde sorumluluklar bekleme, kardeşler arasında yarım yapma, değer vermeme, önemsememe, küçük düşürme, alaylı konuşma, lakap takma, aşırı baskı ve otorite kurma gibi tutum ve davranışlara maruz kalmalarıdır.

Fiziksel Göstergeler	<ul style="list-style-type: none">• Konuşma ya da diğer iletişim bozuklukları• Fiziksel gelişimin yavaşlaması gibi
Davranışsal Göstergeler	<ul style="list-style-type: none">• Alışkanlık bozuklukları (parmak emme, sallanma vb. gibi)• Suç işleme de dahil olmak üzere antisosyal ve yıkıcı davranışlar• Uyku bozuklukları, oyun oynamada tutukluluk• Pasiflik ya da saldırganlık gibi aşırı davranışlar• Gelişimsel gecikmeler• Kendine zarar verici davranışlar ya da intihar düşünceleri
Duygusal Göstergeler	<ul style="list-style-type: none">• Sosyal ilişkilerini etkileme• Yaşının gerektirdiği şekilde davranamama (yaşından büyük ya da küçük davranma)
Bilişsel/Akademik Göstergeler	Duygusal istismara eşlik eden gelişimsel gecikme bilişsel gecikmeye de neden olarak çocuğun akademik performansını etkiler.

4-İHMAL

Çocuğa bakmakla yükümlü kişinin bu yükümlüğünü yerine getirmemesi, çocuğu fiziksel ya da duygusal olarak ihmal etmesidir. Çocuğun temel ihtiyaçlarının ve bakımının (yiyecek, giyecek, barınma, sağlık, eğitim, danışma gibi) anne-babası veya ona bakan kişi tarafından yerine getirilmemesidir.

İstismara göre daha yaygındır ama onun kadar çarpıcı değildir. Tüm dünyada çocuk nüfusunun %1-2'si ihmal edilmektedir. Tüm istismarların yaklaşık %48-63'nün ihmal ile birlikte olduğu düşünülmektedir.

Fiziksel Göstergeler	<ul style="list-style-type: none">• Sürekli açlık belirtileri: Kötü beslenme işaretleri gösterir• Hijyensiz ortam: Keçeleşmiş saçlar, kirli cilt veya şiddetli vücut kokusu• Uygun olmayan kıyafetler• Denetimsizliğin sürekli olması: Çocuk evde bakım sağlayacak kimsenin olmadığını belirtir. Çocuk ya da bakımını üstlenen kişi uyuşturucu veya alkol kullanır• İhmal edilmiş fiziksel sorunlar ve tıbbi bakım• Normal kilonun altında olma• Kötü gelişim şekilleri• Büyüyememe• Bitler, karın şişmesi, çok zayıf görünüş• Uykusuz görünme
Davranışsal Göstergeler	<ul style="list-style-type: none">• Kendi kendine zarar veren davranışlar• Dilenme, yiyecek çalma• Sürekli yorgunluk, halsizlik ya da derste uyuyakalma• Yetişkin sorumluluklarını ve ilgilerini yüklenme
Duygusal Göstergeler	<ul style="list-style-type: none">• Düşük benlik algısı-kendine değer verme• Bağlanma zorlukları• Duygusal gereklilik• Sosyal sorunlar-kısıtlı arkadaş ilişkileri• Kişisel yakınlık kurmada zorluklar• Uygun olmayan isteklere hayır demede zorluk (ilgi ihtiyacı ile ilgili)• Sosyal içe çekilme
Bilişsel/Gelişimsel/ Akademik Göstergeler	<ul style="list-style-type: none">• Devamsızlık sorunu• Özdisiplini öğrenme eksikliği• Bir görevi tek başına yapamama• Zayıf notlar,• Öğrenme zorluğu

İhmalin Bazı Nedenleri

-Aile Krizleri:

- İş kaybı
- Ciddi bir hastalık
- Boşanma

-Kronik ve/ya nesiller arası durumlar, örneğin;

- Düzensiz ev halkı hayatı
- Bir yapının ya da rutinin olmaması; düzenli bir yemek saati, uyku saati ya da ev ödevlerini yapacağı bir zamanın olmaması gibi
- Çocuğun evde kendine ait bir yerinin olmaması

ENGELLİ ÇOCUKLARIN İSTİSMARI

Engelli çocuklar da istismar edilmektedir. İstismar edilen engelli çocuğa özel bir ilgi gösterin. Engelli çocuklar yukarıda tartışılan istismar türlerinden herhangi birini yaşayabilirler. Birçoğunun dinamiği ve göstergeleri benzerdir. Fakat bu bölüme, biricik özelliklerinden ötürü özel bir ilgi gösterilmelidir. Her ne kadar net bir resme sahip değilsek de, engelli çocukların engelli olmayan çocuklara göre daha fazla risk altında olduğu düşünülür.

ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİNE YOL AÇABİLECEK EBEVEYN VE AİLE ETMENLERİ

İstismarın nedenlerine ilişkin kesin açıklamalar mümkün olmasa da, yapılan araştırmalar, istismar ve ihmalin oluşumunda etkili olan bazı anne baba, çocuk ve çevreyle ilişki etmenleri ortaya koymaktadır:

- Ebeveyn / Bakıcı Deneyimsizliği: Çocuğun davranışlarını ve ihtiyaçlarını anlamayabilir ve çocuğun gelişimindeki her bir aşamada ne yapılması gerektiğini bilemeyebilirler.
- Gerçekçi olmayan Beklentiler: Ebeveynin çocuktan beklentileri gelişimsel olarak çocuğun yapabileceğinin üzerinde olabilir.
- Sosyal Dışlanma: Ebeveyne çocuğu yetiştirme sırasında yardım etmek için aile ve arkadaşı olmayabilir.
- Karşılanmayan Duygusal İhtiyaçlar: Diğer yetişkinler ile iyi ilişkilere sahip olmayan ebeveynler bu ihtiyaçları için çocuğa yönelebilirler.
- Sık Görülen Krizler: Büyük hastalıklar, mali ve mesleki krizler.
- Kötü Çocukluk Deneyimi: Birçok istismarcı yetişkin, çocukluğunda kötü muameleye maruz kalmıştır.
- Uyuşturucu ya da Alkol Sorunları: Ebeveynin uyuşturucu ve alkol bağımlılığı çocuğu tehlikeye sokabilir.
- Zihinsel Hastalık: Tedavi edilmeyen ve/veya kronik zihinsel hastalık, çocuk ihmaline ve istismarına neden olur.
- Başarısız Aile Sınırları: Aile içi ilişkilerde sınırların korunamaması, dışarıdan birçok yabancıнын eve sınırsız erişimi, ilaçlara ve tehlikeli nesnelere kolay erişim, yeterli gözetimin olmaması gibi.

ÇOCUK İSTİSMARI İSTATİSTİKLERİ

2002 yılı tarihine kadar yapılan çeşitli araştırmalar sonucunda dünyada çocukların cinsel istismar oranları sonuçları şöyle:

- Norveç % 37
- Yeni Zelanda % 36
- Kanada % 32
- İrlanda % 34
- Avustralya % 24
- İngiltere, % 21
- Amerika % 16

Türkiye’de...

Araştırmalara göre Türkiye’de aile içinde gerçekleşen istismar olayları aile dışında gerçekleşen istismar olaylarından daha fazla olduğunu göstermektedir. Aile içi istismarda yaş ortalaması 5 ila 7, aile dışı istismarda ise 7 ila 10 yaş arasında değişmektedir. Özellikle erkek çocuklarının kız çocuklarına göre daha küçük yaşlarda istismar edildikleri ama genelde kız çocukların çok daha fazla buna maruz kaldıkları ifade edilmektedir; istismara maruz kalan çocuklarda kız / erkek oranı 3’tür.

Cinsel istismara maruz kalan çocukların yaşa göre dağılımları incelendiğinde; “%30’unun 2-5, %40’ının 6-10, %30’unun 11 - 17 yaş grubunda olduğunu görülmektedir; yani olguların %70’ini küçük yaş grubu oluşturmaktadır.

İstismarcıların %96’sı erkek, %80’i de çocuğun tanıdığı birisidir. Cinsel istismar vakalarında da istismarın yüksek oranda aile bireyleri veya akrabalar tarafından yapıldığı bilinmektedir. Çocuk istismarı konusunda yapılan araştırmalarda;

* Duygusal istismarın %78 ile baş sıralarda olduğu görülmektedir.

* Fiziksel istismar %24

* Cinsel istismar ise %9 gibi bir oranda görülmektedir.

Türkiye’de 1980-1982 yılları arasında 8 ilde yapılan bir araştırmada sonuçlar şöyle tespit edilmiştir:

- Kız çocukların %34,6’sının, erkek çocukların ise %32,5’inin ihmal ve istismar kurbanı oldukları açıklanmıştır.
- Eğitimsiz ebeveynlerin %40’ı, eğitim düzeyi yüksek ebeveynlerin ise %17’si çocuklarını istismar etmektedir.

ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALLERİNİ KİMLER İHBAR EDER?

Kötü muamelenin belirtisi olabilecek işaretleri ve nasıl bildirimde bulunulacağını bilmek herkes için önemlidir. İlk etapta istismarın oluşmasını önlemek için harekete geçerken, çocukların güvenliğini sağlamak hepimizin ortak sorumluluğudur.

Öğretmenler, hukukçular, yasa uygulayıcı ve cezai adalet personelleri, sosyal hizmetler çalışanları ve sağlık personelleri gibi çocukla iletişime geçen profesyonellerin bildirimde buldukları görülmektedir. Kanun tarafından, bu meslek gruplarındaki çoğu insanın istismar ve ihmal şüphesini rapor etmeleri gerekmektedir. Bununla birlikte bildirimlerin önemli bir kısmı profesyonel olmayan kaynaklardan gelmiştir; örneğin ebeveynler, diğer akrabalar, arkadaşlar ve komşular.

!!!!

ÖZETLERSEK...

İstismar: Çocuğun Sağlığına ve Gelişimine Zarar Verir!

İstismar Göstergeleri:

- Saldırgan davranış ya da kasten “zarar vermedir”.
 - Zaman içerisinde tekrar eder.
 - Güçlerin dengesiz olduğu kişilerarası ilişkilerde baş gösterir.
- ### **İstismarcılarda Görülen Göstergeler:**
- Sözlü tehditler ya da fiziksel eylemlerle başkalarını kontrol ederler.
 - Öfke ya da kaba kuvvete daha yatkındır.
 - Hedef aldığı kişiyle empati kurmaz.
 - Çoğu zaman kendisi de saldırgan davranışa maruz kalmıştır.
 - Başkalarıyla alay eder.
 - Çevresindekileri etkiler, istismarın uygulanmasında model olur
 - Kendi imaini korumanın tek volu olarak siddeti görür.

İSTİSMAR ŞÜPHEİ DURUMUNDA İLETİŞİM YÖNTEMLERİ:

Çocuklar Neden İstismar Edildiklerini Söylemezler!

- Kendilerine inanılmayacağını düşünürler.
- Başlarının belaya gireceğinden korkarlar.
- İstismarcının tehdidinden korkarlar.
- İstismarcıyı korumak isteyebilirler; istismarcıyı sevebilir ama yaptıklarını sevmeyizler.
- Nasıl anlatılacağını bilmeyebilirler. korkabilirler.
- Büyükleriyle (otorite ifade edenlerle) cinsel konuları konuşmaktan utanabilirler.
- İyi çocukların cinsellikle ilgili sözcükleri kullanmamaları gerektiği söylenmiş olabilir.
- Cinsel davranışların yanlış olduğunu bilmeyebilirler.
- Arkadaşları tarafından dışlanacağından

Bir Çocuk İstismar Edildiğini Açıklarsa Ne Yapılmalıdır!

1. Çocukla özel olarak konuşmak için bir mekan bulun. Konuşmanın kesilmeyeceğinden emin olacağınız bir yer olsun.
2. Çocuğun yanında onu sakinleştirmek için oturun.
3. Çocuktan izin almadan ona dokunmayın. Dokunmanız belki ona istismar olayını hatırlatabilir.
4. Açıklıkla ve sakince dinleyin. Duyularınızı ve sözel olmayan ifadelerinizi kontrol edin. Tepkileriniz hayati önem taşımaktadır. Çocuğun size anlatacağı şeyler ya da muayene sonucu göreceğiniz şeyler sizi şok edebilir. Sakin karşılamak çocuğu desteklemek için önemlidir. Çocuğu dinleyin ve kendisi için önemli olan konuları siz herhangi bir soru sormadan anlatmasına izin verin. Tüm ilginizi çocuğa verin.
5. Çocuğun dilinden konuşun. Çocuğun anlayamayacağı kelimeleri kullanmayın. Çocuğun olanlar hakkında kullandığı kelimeleri kullanın. Bu özellikle cinsel istismarla ilgili konuştuklarında çok önemlidir.
6. Çocuğu yaşadığı olayları anlatmaya cesaretlendirin. Yaşadığı olayları anlatması için ona destek olun fakat vermek istemediği ayrıntılar için asla baskı yapmayın.
7. Çocuğa şöyle söyleyin. “ Sana inanıyorum”, “Bana söylediğine çok memnun oldum”, “Bu senin hatan değil”, “İstismar doğru bir şey değil” gibi.
8. Yazıyla kaydedin. Çocuğun anlattığı olayları ve kelimeleri yazın.
9. Çocuğu istismarı bildirdiği için takdir edin. Eğer çocuk dolaylı bir şekilde bir istismardan söz ediyorsa (örneğin; birinin başına geldi gibi), çocuğu durumu anlatması yönünde teşvik edin.
10. İstismarı bildirmek için gerekli kurumlara haber verin.

Bir Çocuk İstismar Edildiğini Açıkladıysa Ne Yapılmamalıdır!

1. “Neden” ile başlayan sorular sormayın.
 - “Neden o kişiyi durdurmadın?”
2. Aşağıdakilere benzer sorulardan ve ifadelerden kesinlikle kaçının.
 - “Bunun olduğundan emin misin?”
 - “Gerçeği mi söylüyorsun?”
 - “Bu bir daha olursa bana haber ver”.
 - “Bunun olması için ne yaptın?”. bana bunu anlatıyorsun?”

Her şeyden öte, çocuğa soracağınız soruları en aza indirgeyin ve yönlendirici sorular sormaktan kaçının (bir yanıtı yönelten sorular); örneğin, “Amcan da mı senin özel bölgelerine dokundu?”, “Mavi bir ceket mi giymişti?” gibi.

Çocukların İstismarı Açıklama Biçimleri

Çocuklar istismar edildiklerini farklı yollarla açıklayabilirler. Bazıları özel olarak sizinle konuşmak istediğini söyler ve doğrudan olayı anlatır. Bu, ne yazık ki, çok daha az kullanılan yoldur. Aşağıda, çocukların kullandığı ifade etme biçimlerine değinilecektir.

1. Dolaylı İmlar

- “Erkek kardeşim dün gece uyumama izin vermedi”
- “Komşumuz “X “abi çok komik iç çamaşırlar giyiniyor”

2. Gizli İfade Etme

- “Çok kötü biçimde ellenilen bir kız tanıyorum”
- “Tanıdığım bir kız var, annesine rahatsız edildiğini söyledi fakat annesi ona inanmadı”

3. Koşul Koyarak İfade Etmek

- “Bir sorunun var fakat kimseye söylemeyeceğine söz verersen sana anlatırım”.

İSTİSMAR VE İHMALİ BİLDİRME:

Eğer bir çocuğun istismar veya ihmal edildiğini düşünüyorsanız ya da çocuk istismarı veya ihmal ile ilgili sorularınız varsa lütfen aşağıda belirtilen kurumlara ulaşınız!

- *ALO 183 hattı
- * Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlükleri
- *Aile ve Çocuk Mahkemeleri
- * Baroların Çocuk Hakları Merkezleri
- * Emniyet Müdürlüğü Çocuk Polisi Şubeleri
- * Hastaneler bünyesindeki Çocuk İzlem Merkezi/Birimleri

İstismarı Bildirmek İçin Aradığınızda Aşağıdaki Özel Bilgiler Sorulabilir:

- Çocuğun adı ve yerleşimi
- Şüpheli failin adı ve çocukla yakınlık derecesi
- İstismar veya ihmale ilişkin gördüğünüz veya duyduğunuz şeyi tarif etmeniz
- İstismar hakkında bilgisi olan diğer kişilerin adları
- Sizin adınız ve telefon numaranız
- Çocuk istismarı ve ihmal konusunda ihbar edilen ailelere bildirimde bulunanların adları açıklanmaz. Gizlilik ya da Saklılık hakkı: İstenildiği takdirde bildirimde bulunan kişinin kimliği saklı tutulabilir.

HUKUKTA ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ:

2 Eylül 1990 tarihinde Çocuk Hakları Sözleşmesi kabul edilmiştir. Bu sözleşme, çocukların yetişkinler gibi hakları olacağını gösterir. Sözleşme, çocuklara yönelik tutum ve davranışlara ilişkin evrensel standartları derleyip, tek bir hukuk metninde toplayan ve bağlayıcı olan ilk belge olma özelliğini taşımaktadır. Türkiye bu sözleşmeyi 27 Ocak 1995 tarihinde 22184 sayılı Resmi Gazete' de yayınlayarak iç hukuk kuralına dönüştürmüştür.

Çocuk Hakları Sözleşmesinin 1. Maddesine göre, ulusal yasalarca 18 yaşın altındaki her insan çocuk kabul edilmektedir.

Çocuk Koruma Kanunu ve Türk Ceza Kanunu da daha erken reşit olsalar bile 18 yaşını doldurmamış kişiyi çocuk olarak kabul etmiştir.

Ulusal Mevzuattan Bazı Bölümler:

Çocuğu ihmal ve istismar edenlerin saptanması ve cezalandırılması için başvuruların soruşturma makamlarına yapılması gerekmektedir.

Bildirim Yükümlülüğü

1-Suç u bildirme

2-Korunma Gereksinimini bildirme

*TCK Madde 278: İşlenmekte olan suç u yetkili makamlara bildirmeyen kişi bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Mağdur 15 yaşından küçük ise ceza yarı oranında artırılır.

*TCK Madde 279: Kamu adına görev yapan kişi görevleri sırasında ve görevlerine ilişkin bir suç öğrendiklerinde bildirmese 6 aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

TCK Madde 280: Görevini yaptığı sırada bir suç belirtisi ile karşılaşan sağlık görevlisi durumu yetkili makamlara bildirmez ya da gecikirse bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

TCK Madde 103: Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Sarkıntılık düzeyinde kalmış suç un failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlıdır.

MADDE 104:1- Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikâyet üzerine, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.2- Suç un mağdur ile arasında evlenme yasağı bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, şikâyet aranmaksızın, on yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

TCK Madde 105-1 Bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikâyeti üzerine, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adli para cezasına, fiilin çocuğa karşı işlenmesi hâlinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

TCK Madde 39: Suç a yardım etme hükmü ile ilgili maddede; özellikle 15 yaş altındaki çocuklara karşı işlenen cinsel suç lar da, küçük yaş ta yaptırılan evliliklerde evlendirilen çocuğun anne ve babası ile sanığın anne ve babası suç un işlenmesinde yardım etmeleri sebebi ile cezalandırılacaklardır.

Madde 226-Müstehcenlik: a)Bir çocuğa müstehcen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünleri veren ya da bunların içeriğini gösteren, okuyan veya dinleten b)Bunların içeriklerini çocukların girebileceği veya görebileceği yerlerde ya da alenen gösteren, görülebilecek şekilde sergileyen, okuyan, okutan, söyleyen, söyleten kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır.

Madde 227-Fuhuş: 1) Çocuğu fuhşa teşvik eden, bunun yolunu kolaylaştıran, bu maksatla tedarik eden veya barındıran ya da çocuğun fuhuşuna aracılık eden kişi, dört yıldan on yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bu suçun işlenişine yönelik hazırlık hareketleri de tamamlanmış suç gibi cezalandırılır.

MADDE 229 – Dilencilik: Çocukları, beden veya ruh bakımından kendini idare edemeyecek durumda bulunan kimseleri dilencilikte araç olarak kullanan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

MADDE 232 – Aile bireylerine kötü muamele: (1) Aynı konutta birlikte yaşadığı kişilerden birine karşı kötü muamelede bulunan kimse, iki aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. 2) İdaresi altında bulunan veya büyötmek, okutmak, bakmak, muhafaza etmek veya bir meslek veya sanat öğretmekle yükümlü olduğu kişi üzerinde, sahibi bulunduğu terbiye hakkından doğan disiplin yetkisini kötüye kullanan kişiye, bir yıla kadar hapis cezası verilir

Duygusal İstismar/ İhmalin hukuki açıdan değerlendirilmesi: Hukuki açıdan saptanması ve cezalandırılması en zor alanlardır. Ancak yeni TCK aile yükümlölüklerinin ihmalini, özellikle eğitim ve bakım yükümlölüğünün ihmalini suç olarak kabul etmiştir.

Madde 233-Aile hukukundan kaynaklanan yükümlölüğün ihlali

Aile hukukundan doğan bakım, eğitim veya destek olma yükümlölüğünü yerine getirmeyen kişi, şikâyet üzerine, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Hamile olduğunu bildiği eşini veya sürekli birlikte yaşadığı ve kendisinden gebe kalmış bulunduğunu bildiği evli olmayan bir kadını çaresiz durumda terk eden kimseye, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.

(3) Velâyet hakları kaldırılmış olsa da, itiyadî sarhoşluk, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılması ya da onur kırıcı tavır ve hareketlerin sonucu maddî ve manevî özen noksanlığı nedeniyle çocuklarının ahlâk, güvenlik ve sağlığını ağır şekilde tehlikeye sokan ana veya baba, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

ÇOCUK İSTİSMAR VE İHMALİNİ ÖNLEME

- Çocuđunuzla iyi bir iletişim içinde olun. Ailesiyle sağlıklı iletişim kurabilen, sevgi-saygı ortamında büyüyen çocuklar hem istismara uğrama konusunda daha az risk taşırlar, hem de başlarına gelen olumsuz olaylarda ailelerinden destek isteyebilirler.
- Çocuğunuzun öğretmeni, danışmanı ve okul müdürüyle tanışın. Okulun istismar konusundaki politikalarını öğrenin ve bu politikaların doğru uygulanması için işbirliği yapın.
- Çocuğunuzun sağlıklı arkadaşlıklar geliştirmesine yardımcı olun. Kalabalık içinde olmak güven verir ve zorbalara arkadaş çevresi olan çocukları daha az hedef seçerler.
- Çocuğunuza şiddetin kabul edilemez olduğunu öğretin. Çocukların % 60'ı istismara tanık olurlar. Bu çocuklar, diğerlerinin davranışlarını etkilemede ve mağdurlara yardımcı olmada hayati bir role sahiptir. Anne babalar, şiddeti hoş görmeyen değer sistemleri oluşturmada rol modeli olabilirler.
- Çocuğunuza istismarı nasıl şikayet edeceklerini öğretin. Kendiniz de bu durumlarda nereden yardım istenebileceğini öğrenin.

Çocuğunuzu Güvende Tutmak İçin

- Çocuğunuzun size ya da güvenilir başka bir yetişkine nasıl ulaşabileceğini bildiğinden emin olun.
- Çocuğunuza ismi, adresi, ve telefon numarası ile okulunun, akrabalarınızın, aile dostlarınızın isim, adres ve telefon numaralarını öğretin.
- Çocuğunuzun hangi yetişkin ve çocuklarla zaman geçirdiğini, nerde olduğunu ve hangi aktiviteleri yaptığını bilin.
- Tüm muhtemel bakıcılar ile mülakat yapın ve onlardan referans isteyin.
- Çocuğunuzun okulunda ve aktivitelerinde yeterli yetişkin gözetimi sağlandığından emin olun.
- Çocuğunuzun adının kıyafetinin üstü gibi rahatlıkla görülebilir yerlerde gözükmemesine dikkat edin.
- Çocuğunuzun bilgisayar başında geçirdiği süreyi kısıtlayın ve internet bağlantısı olan bilgisayarları ortak alanlara koyun. Güvenli internet kullanımına önem verin.
- Evinizde silah bulundurmayın.
- Çocuğunuzu dinleyin. Başka birinin söz ya da davranışlarıyla kendisini rahatsız ettiğini söylerse, ona inanın.

ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ İLE İLGİLİ KİTAP ÖNERİLERİ

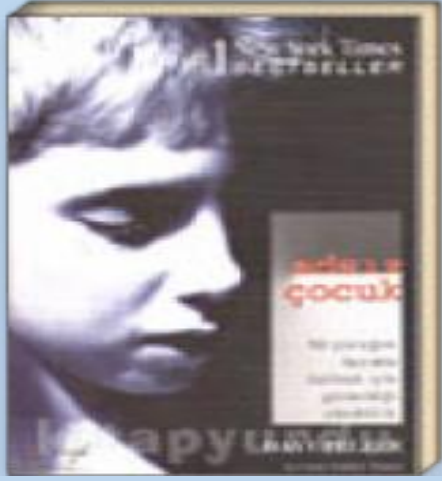

KÖPEK GİBİ BÜYÜTÜLMÜŞ ÇOCUK

MAIA SZALAVITZ, BRUCE D. PERRY

ÇEVİRMEN: ELİF SÖĞÜT

Bu kitap vasıtasıyla tanıyacağınız harika çocuklar, insan ilişkilerinin doğasını ve gücünü anlamamızı sağlıyor. Her insan insani değildir. Kişiler insani olmayı öğrenmelidir. Buradaki hikayeler insanda empatinin nasıl oluştuğu ile birlikte bunun tersi zalimlik ve kayıtsızlığa yol açan şartların ne olduğunu anlamamız konusunda bize yol gösteriyor. Çocukların beyinlerinin nasıl geliştiğini ve çevrelerindeki yetişkinler tarafından nasıl belli kalıplara sokulduğuna şahit oluyoruz. Ayrıca bu hikayeler cehalet, şiddet, cinsel taciz, kaos ve kayıtsızlığın yeni gelişen beyinlerde ve küçük çocukların karakter oluşumunda ne gibi etkileri olduğunu ortaya seriyor.

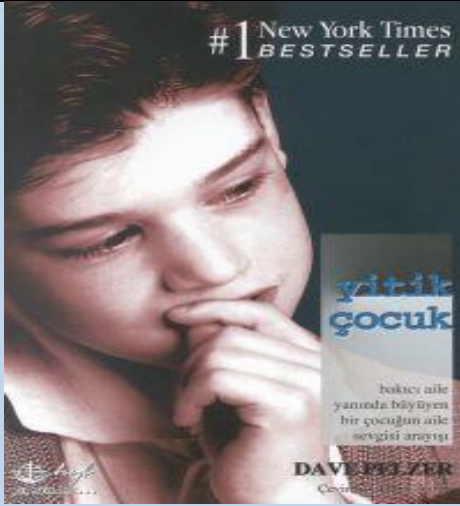
ADSIZ ÇOCUK

DAVE PELZER

ÇEVİREN: GÜLDER TÜMER

Bir çocuğun hayatta kalmak için gösterdiği yüreklilik.

California tarihinde çocukların istismar edilmeleri konusunda gelmiş geçmiş en acı vakalardan birini konu alıyor. psikolojik olarak dengesiz ve alkolik annesi tarafından acımasızca dövülen ve aç bırakılan Dave Pelzer'in öyküsü bu...

YİTİK ÇOCUK

DAVE PELZER

ÇEVİREN: GÜLDER TÜMER

Bakıcı aile yanında büyüyen bir çocuğun aile sevgisi arayışı.

Bu kitap Dave Pelzer'in "Adsız Çocuk" adlı ilk kitabından sonra beklenen ikinci kitabı. Bu kitapta Pelzer'in delikanlılık dönemindeki yeni maceralarını, yeni acılarını bulacaksınız.

BABAM ÖLDÜĞÜNDE AĞLAMADIM

IRIS GALEY

Iris sırrını açıkladığında daha 14 yaşındaydı. İki gün sonra babası alnına tabancayı dayayarak intihar etti. Bir kız enstitüsüne gönderilen İris, bir daha asla bu konu hakkında konuşmadı. Ta ki, 40 yıl sonra Yeni Zelanda'da bir televizyon kanalında enest üzerine bir program görüp kendi hayat hikâyesini kaleme almaya karar verinceye kadar...

ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ İLE İLGİLİ FİLM ÖNERİLERİ

SPOTLIGHT

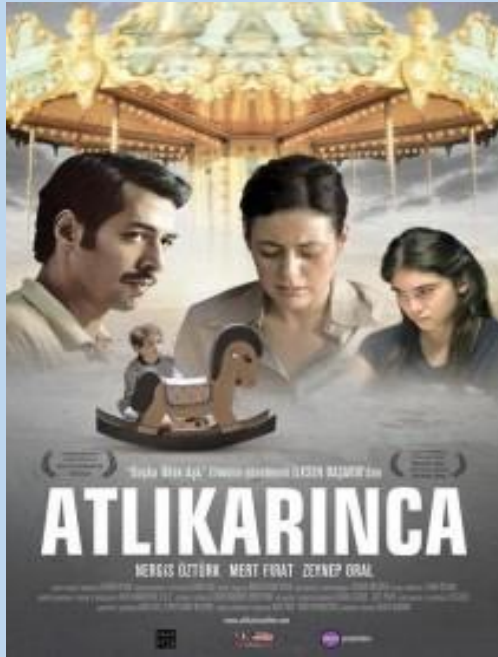
Yönetmen: Tom McCarthy

Oyuncular: Michael Keaton, Mark Ruffalo, Rachel McAdams

Tür: Dram, Gerilim

Ülke: ABD

Gerçek bir hikayeden uyarlanan Spotlighttaciz olayıyla gündeme gelen bir kilisenin kendini aklamaya çalışmasını ve bu tacizi aydınlatmaya çalışan Boston Globe gazetesi yazarlarını konu alıyor. gazetenin yazarlarından oluşan "Spotlight" takımı, Katolik Kilisesi'ndeki taciz idaalarıyla ilgili eski defterleri deşer.

ATLI KARINCA

Yönetmen: İlksen Başarır

Oyuncular: Mert Fırat, Nergis Öztürk, Sema Çeyrekbaşı, Sercan Bodur, Zeynep Oral

Tür: Dram

Mutlu ve huzurlu bir kasabada hayatlarını sürdürmektedirler. Sevil'in annesi felç olunca İstanbul'a yerleşmeye karar veren çift çocuklarının da alıp kasabayı terk ederler. Oglu Edip'i yatılı okula gönderen çift kızları Sevgi ile birlikte yaşamaya başlarlar. Baba Erdem yazar olma hayali ile durmadan bişeyler yazmaya çalışır. Sevil kızları sevginin içine kapandığını farkedip nedenini aramaya başlar. oğulları Edip'i trafik kazasında kaybeden aile derinden sarsılır artık herkesin kendiyile taşıdığı ve kimseye söyleyemedikleri bir sırrı vardır.

KAYNAKLAR:

- 1-Çocuk İhmali ve İstismarını Önleme Öğretmenler ve Aileler İçin Eğitim Kılavuzu, İnsan Hakları Derneği “Çocuk İstismarını Önleme” projesi
- 2- Çocuk İstismarı ve İhmali, UNICEF
- 3- “Çocukların İhmal ve İstismardan Korunmasında Hukuk” semineri, Avukat Nevin CANBAZ, Osmangazi RAM, Bursa, 2016